

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 341/2021-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Bickom, Dukelská 927/7-3, Považská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 2T 148/2013-20194 z 25. mája 2020 a uzneseniu č. k. 2T 148/2013-20230 zo 16. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. júna 2021 a doplnenou 24. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia (spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených napadnutých uznesení všeobecného súdu vyplýva nasledovný stav veci:

2.1. Sťažovateľ bol ako advokát opatrením okresného súdu č. k. 0Tp/472/2012-12 z 18. decembra 2012 ustanovený [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „obvinený“) za jeho obhajcu v trestnej veci skrátene dane a poistného podľa § 148 ods. 1 a 5 Trestného zákona.

2.2. Po vynesení konečného rozhodnutia v merite veci si sťažovateľ vyúčtoval trovy právnych služieb (obhajoby obvineného) v sume 19 668,64 eur, pričom vyšší súdny úradník napadnutým uznesením z 25. mája 2020 rozhodol tak, že mu priznal trovy obhajoby iba v sume 17 248,40 eur, čo je podľa sťažovateľa v rozpore s advokátskou tarifou podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a v nižšej výške, aká mu mala patriť. Odmena mala byť vypočítaná za každé skončené 2 hodiny (poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 To 15/99 z 24. marca 1999 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 21/2000).

2.3 Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej sudca okresného súdu rozhodol napadnutým uznesením zo 16. apríla 2021 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutým uzneseniam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že:

a) uvedenými uzneseniami nesprávnym výkladom a interpretáciou právnej normy došlo k porušeniu jeho základných práv, najmä práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), práva na ochranu majetku – legitímne očakávanie majetkového prírastku, ako aj k zásahu do ďalších označených základných práv, napadnuté uznesenia sú podľa neho arbitrárne a zároveň nepreskúmateľné,

b) vyšší súdny úradník a sudca pri rozhodovaní o trovách obhajoby postupovali svojvoľne, v rozpore s príslušnými právnymi normami advokátskej tarify, upravujúcimi nároky advokáta na odmenu a príslušné náhrady [konkrétne § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky], a je v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti, zaužívanou súdnou praxou a ustálenou judikatúrou všeobecných súdov,

c) - nepriznaním odmeny a paušálu za úkon právnej služby, a to za písomné podanie na Krajskú prokuratúru v Trenčíne a náhradu za stratu času stráveného 3 cestami z Považskej Bystrice, sídla advokátskej kancelária do Trenčína na políciu v roku 2013,

- nesprávnym vyčíslením základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v sledovaných rokoch,

- nereagovaním na jeho skutkovú a právnu argumentáciu v sťažnosti proti napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka možno považovať rozhodnutie sudcu aj za extrémne nespravodlivé.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním označených práv napadnutými uzneseniami okresného súdu, ktorým sťažovateľ vytýka ich arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť, a to z dôvodu nesprávneho výkladu a (ne)aplikácie príslušných ustanovení vyhlášky.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom:

5. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

6. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

7. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť, o ktorej rozhodoval sudca, ktorý bol zároveň oprávnený a aj povinný poskytnúť ochranu základným právam alebo slobodám sťažovateľa v prípade zistenia, že napadnutým uznesením vyššieho súdneho úradníka došlo k ich porušeniu. Právomoc sudcu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

8. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti, smerujúcej proti ústavou sťažnosťou napadnutému uzneseniu okresného súdu z 25. mája 2020, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu vydaným sudcom:

9. Pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96 alebo napr. III. ÚS 80/09, III. ÚS 251/09), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti, a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade

alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

10. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/08, III. ÚS 580/2012) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona (v tomto prípade iba vyhlášky), ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k neprípustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

11. Uvedené východiská možno plne uplatniť aj v prípadoch rozhodovania všeobecných súdov o odmene, náhrade hotových výdavkov a straty času voči sťažovateľovi ako ustanovenému obhajcovi v trestnom konaní. Sťažovateľove námietky uplatnené v konaní pred okresným súdom sú totožné s námietkami uplatnenými aj v ústavnej sťažnosti (ústavný súd už viackrát odmietol ústavné sťažnosti sťažovateľa, napr. v konaniach vedených pod sp. zn. III. ÚS 103/2020, IV. ÚS 569/2020).

12. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry konštatuje, že námietky sťažovateľa odôvodňujúce porušenie jeho základných práv napadnutým uznesením sudcu okresného súdu smerujú proti rozhodnutiu o (ne)priznaní mu odmeny za niektoré úkony pri obhajobe klienta v trestnej veci, resp. proti určení jej výšky, čo sa v okolnostiach daného prípadu vo svojich dôsledkoch síce mohlo negatívne dotknúť sťažovateľa, avšak z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania ich podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať im rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky proti procesnému postupu všeobecného súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej (m. m. III. ÚS 537/2015), kde odôvodnenie rozhodnutia musí spĺňať prísnejšie kritéria a kvalitu.

13. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04), čo však nie je prípad sťažovateľa.

14. Po preštudovaní hoci stručného odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu zo 16. apríla 2021 v nadväznosti na napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka (až na 9 stranách) ústavný súd konštatuje, že sudkyňa nemala iný názor na danú vec ako vyšší súdny úradník, a preto iba uzavrela, že vyšší súdny úradník pri rozhodovaní o výške trov obhajoby postupoval správne a v súlade s vyhláškou (úkony a odmeny boli špecifikované v tabuľke až s 89 položkami, pozn.), a potom určil celkovú výšku odmeny, ktorá prináleží advokátovi za úkony právnej služby, ktorých sa zúčastnil. Rovnako sudkyňa síce priamo nereagovala na sťažnostné námietky sťažovateľa, ale na druhej strane konštatovala, že vyšší súdny úradník

postupoval správne i pri rozhodovaní o náhrade hotových výdavkov, náhrade za stratu času a cestovnom, a keďže nezistila žiadne pochybenia, preto jeho sťažnosť zamietla.

15. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (súdu) a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 444/2018).

15.1. Tu je potrebné uviesť, že iba skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnymi závermi okresného súdu v napadnutom uznesení vydanom sudcom, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor okresného súdu svojím vlastným (obdobne I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09, III. ÚS 127/2012).

15.2. Z ústavnoprávneho hľadiska niet podľa názoru ústavného súdu v tejto veci žiadneho relevantného dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia okresného súdu a, naopak, akceptovali námietky a názory sťažovateľa prednesené v ústavnej sťažnosti.

15.3. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením a obsahom napadnutých základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd je toho názoru, že rozhodnutie okresného súdu, aj keby bolo čiastočne nesprávne, nemá takú intenzitu, že by to znamenalo zásah do práv sťažovateľa na spravodlivý proces alebo do jeho iných označených práv v bode 1.

15.4. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2021

Peter Molnár
predseda senátu